

SLOVENSKI NAROD.

Ima vsak dan, izven ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah za vsakega velja zalžana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gl. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne peti-vrate 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izpolne frankirani. — Skopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Pravništvu, za katero naj se blagovoljno pošilja naročnine, reklamacije, opazila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Zadnja številka „Slovenskega Naroda“ je bila zopet zaplenjena ali konfiscirana in sicer zaradi uvodnega članka pod naslovom „Avstrijsko-nemško časopisje in Slovan boritelj za slobodo“. Kar smo tam pisali, bilo je iz duše in celega preverjenja pisano, vsak dan smo pripravi pred porotniki to svoje preverjenje zastopati. Vendar te prilike nam ne dajo, „objektivno“ naš glas udeševajo. Mi upamo, da bodo naši naročniki in pristaši z nami vred imeli potrpljenje v teh za narodno novinarstvo hudih časih, ko ima birokracija tako moč kakor še nikoli. — Naravno je, da o mnogih rečeh sedaj ne bomo mogli tako pisati, kakor bi radi.

Vstane v Hercegovini in Bosni.

Bošnjaci so tudi vstali! To je vesela novica, ki smo jo že v zadnjem listu v brzojavu iz Zadra prinesli, in ki se danes od vseh strani potrjuje. „Obzor“ ima telegrafična poročila iz Staregradske, Broda, Kostajnice, in Siska. Videti je, da je bil ta upor organiziran in prej pripravljen. Uže pred 14 dnevi nam je naš dopisnik „od bosenske meje“ s svinčnikom dve vrstici pisal, da se v Bosni vse pripravlja, dvomili smo tačas o istini, evo, sedaj se je pa na nagloma uresničilo.

Sedaj ima vstane ves drugi značaj. Ako Turčija nij mogla samih Hercegovcev udušiti, nego so rasli od dne do dne, koliko slabša bode sedaj, ko je tudi večja Bosna na noge skočila z geslom: ali sloboda ali smrt! — Ako se je prej uže mislilo, da Srbija in Črna gora morata na Turka udariti, ne moremo si misliti kako bi se ognili sedaj. Blizajo se veliki dogodki, bog daj enkrat Slovanu srečo!

V sledečem priobčujemo poročila, ki so nam došla. Vsa politična pozornost je sedaj edito na upr v Hercegovini in tudi v Bosni obrnena. Drugod je politična suša, za to moremo tudi zaradi pomanjkanja prostora odložiti za danes navadni oddel političnega razgleda.

Telegrami „Slov. Narodu“.

Iz Spljeta, 19. avgusta. V ponedeljek so bili Turki pobiti na Davru.

Sinoči je jedna četa prestopila avstrijsko mejo pri Metkoviću, a je bila od avstrijskih vojakov razorožena in na Makarsko internirana (zaprta).

Iz Zagreba, 17. avg. *) Bosna se je pobunila mej rekami Sava, Una in Vrbas, vstajniki imajo v svojej vlasti železnico od Novega na Banjaluko vzdolž Drine. Vse je vznujano. Srbsko ministerstvo je odstopilo, in to

se tukaj tolmači tako, da je vojna mej Srbijo in Turčijo gotova! Hercegovci so zavzeli mesto Goransko in Metokija. Bosanski vstajniki se sekirami branijo.

Iz Zadra, 17. avg. Na Savi od trdnjave Novi, Kostajnica do stare Gradiške v severnej Bosni zgrabili kršćani za orožje. — Pop Zark (?) Hercegovac je vzel sinoči Turkom Galac. Na Kleku so bili Turki tepeni.

Hrvatski „Obzor“ ima dalje od 17. avg. brzojavko iz Jasenovca, da vse, kar more, v Bosni za orožje prijemlje. „Sad je hora, ili nikada,“ pravi se tam.

Iz Kostajnice se 18. avgusta „Obzoru“ javlja, da je bil pred to noč prvi boj blizu Kostajnice. Kristjani in Tarki beže.

Iz Dubrovnika poroča oficijalni telegram, da je turška vojska iz Trebinja na vstaše udarila, a tepena bila.

Iz Budue v Boki kotorske se „Narodnemu listu“ piše, da je knez črnogorski 4000 vojakov na turško mejo poslal. — Z meje hercegovske se istemu dalmatinskemu glasilu piše: „Umrieti ćemo svi, popaliti ćemo sve, ali robovi već nećemo da budemo. Sastavljajte društva, sbirajte pomoći, samećite glavnice, na obranu barem naših sirota, kad vam krute za krvnu braću, koja v nevolji cvili, i svoju krv proliva! Pozdrav mili i bratski!“

Glasilu črnogorske vlade, „Glas Črnogorca“, ki je nam iz Cetinja ravno došel (od 14. avgusta), v uvodnem članku slovesno protestuje, da bi Črna gora mogla povsem neutralna ostati. To, pravi, nij mogoče, ker je v protivji z vso zgodovino Črne gore. Dosedaj se zaradi neprilike nij mogla popolno udeležiti, a „obveze neutralnosti porti“ nij nikoli imela. To je važen izrek. — Isti list pravi, da so vsa njegova poročila iz Hercegovine ugodna.

V Srbiji se pričakuje za gotovo ministerstvo, katero bode odločilo se za akcijo, boj s Turki. — Poslednji „Vidov dan“, ki nam je v roke prišel ne more še o izidu volitev vedeti, ker je izšel prej tist dan, obdeluje posebno Belgradjane, da bi konservativno volili. Telegraf nam poroča, da je bilo vse to zastoj. Sedaj pač konservativcem ne velja več.

Iz Zagreba, 18. avg. [Izv. dop.]

*) Po vestih, ki nam pribajajo od bosanske meje v bližnji Sisek, pribeglo je uže od Kostajnice do Gradiške v našo cesarevino več tisoč nemočnih starcev, žena in otrok, da si svoje življenje ohrane pred divjimi Turki. — Vstajniki so jih spremljali, da varno

prestopo našo mejo — na kratko se poslové „z bogom, do svidjenja ili u oslobodjenoj domovini ili nikada više u tužnom ovom svjetu“ in krenejo v goré na delo oslobojenja Bosne. Vstajnikom manjka orožja in strelnega praha — ali to jih ne moti, — kdor nema puške, gre sekirami na Turčina, posamezne stražarnice in slabejša turška krdela se napadajo in razorožajo — v posameznih bojih s Turki si priskrbljavajo vstajniki orožje. Na današnji dan, se pogovara, bode zaplamtila vstaja po celem Bosni in turškej Hrvatske — današnji dan je naime 60 obletnica, ko je knez Miloš razvil zastavo srbske slobode z besedami „eno vam rata (vojne) s Turki.“ Bosanski vstajniki se nadejajo prve pomoči od Srbije, zatem od civilizirane Evrope, katera ne more pod svoje poštenje dopustiti, da bi Bosna in Hercegovina, če se za čas oslobode turškega jarma, zopet pala pod turško divljaštvo. Na Avstrijo se je s prvine gledalo naj večjim zaupanjem, no moramo konstatirati po glosovih, ki nam od ondod prihajajo, da je ponašanje merodajnega dunajskega in peštanskega novinarstva, kakor tudi vladnih organov v nekaterih zemljah, malo ne vse zaupanje zopet udušilo, in da si Turški Slavjani pridruženja k našej cesarevini več ne želé. Ne vemo, če se v našej monarhiji zares samo nemški in magjarski interesi povšečajo. „Correspondence hongroise“ trdi, da bi pridruženje Bosne in Hercegovine k našej cesarevini bilo na propast Ogerske — mislimo vendar, da se ne motimo, če rečemo, da je prejasna dinastija drugih nazorov in da bi se še mogel marsikdo kesati, kdor odbija na škodo cesarevine prijazne nje življe. Ali to vprašanje seže preveč v visoko politiko, in čakajmo, kaj se bode porodilo iz protivnih dveh struj, ki vladajo v merodavnih krogih. Naj vsak za sebe skrbi, da pravo zadene, — sicer se pa od ljubljanskih Turkov, ki na ščetinastih sedlih nosijo mej svet svoj humanitet, nij nadjati človeškega čuvstva za ubogo rajo.

Končno še jedno. Ker se na Slovenskem ne sme pobirati milodarov za pribegle Bošnjake in Hercegovce, naj Slovenci, stanujoči izven Slovenske v zemljah, kjer pobiranje zabranjeno nij, pošiljajo svoje milodare kateremu koli hrvatskemu listu v Dalmaciji, in na Hrvatskem — v teh zemljah videti je povsod največjega sočutja z nesrečno rajo, posebno se pa naj duhovniki izkažejo, da jim krščanska vera, ki je na Turškem za res „v nevarnosti,“ nalaže krščanske dolžnosti, katerim tudi zadostujejo.

Iz Spljeta v Dalmaciji 15. avg. [Izv. dop.]

Včeraj zjutraj uže je dobil tu bivajoči načelnik občine Metković brzojav: da je naša vlada dovolila izkrcati se turškim vojnim

*) Za zadnji list prekasno prejeli.

brodom v Kleku. Ta novica je šla iz ust do ust z različnimi pridavki. Hotel sem vam to stvar brzojaviti, ali bolje mi se je zdelo čakati, da dobomo še kak drugi brzojav. Ali nij ga bilo od nobene strani. — „Što čujete“ „je li istina“ „jeste li čuo?“ je bilo prvo, kder sta se dva narodnjoka srečala. nekakova preplašenost ali morda otožnost se je brala v obrazih vseh. Zvečer je došel parobrod iz Trsta in z njim nekoliko Srbov, mej njimi jeden častnik, koji so bili v naše čitalnici srčno sprejeti. Pripovedali so, da so isto vest i v Zadru čuli, ter da je to istina. Denes se tu isto trdi, ali brzojava še do zdaj (ob 2 po polu dne) nemamo. Čul sem denes i to, da so turški brodovi uže došli, a da jim avstrijski podaniki niso dali izkrcati se na suho, a da so na nje streljali. — Upam da bom mogel še kmalu istino poročati.

10. t. m. bil je pri Tibuski krvav boj, kakor brzojav pravi z dobrim izidom za vstaše. Daj bog i sreča junačka, da je istina. Dalje pravi brzojav, od istega dne, da so Turci popalili v okolici Trebinjske 6 sel, izsekali 8 bolnih kristjanov na drobne kosce, odpeljali dvanajst kristjanov soboj v trdnjavo, o katerih gotovo neče biti nič više sluha ni duha, kajti bili so trpinčeni. — Kristjanska deca pobijati, kristjanske žene oskrnjevati in potem razmesariti, bolnike trpinčiti to znajo oni, za koje se potezajo pijo ni rji nemške kulture, pospeševalci omike (!) kojim je slovo: „sloboda“ vedno v zobeh, kadar ne govore o Slovanih. Eto Vam pri Vas Švabe i kod nas Italjane! — A kakova lepa prilika je tu za vas mili kristjanski duhovniki, koji vedno vičete, da je „naša vera v nevarnosti“ ako se snujejo obče koristne postave, ako se voli v ta ali oni zbor naprednjaški mož. Tu dajte za res zatirano kristjanstvo, tu daste v smislu onega kojega zastopate in ki je rekel: kar jim daste, to ste meni dali.

Is Zagreba 18. avg. [Izv. dop.]

Bosna se je tedaj tudi vzdignila in sicer na dveh straneh v isti čas: mej Dubico in Kostanjico na hrvatske in pri Višegradu na srbske meji. Vstaja v Bosni je poroštvo, da se bodeti Hercegovina in Bosna otresli turškega jarma. Sedaj se bodo vstajniki v Hercegovini odelniti mogli. Turčija, nezmožna vstajo v Hercegovini udušiti, bode še nezmožnejša vstajo v Bosni in Hercegovini ob enem potlačiti. V celej Bosni nij sedaj niti 2000 turških vojakov in meje so povsod odprte. Iz vsega se vidi, kako slaba je denes Turčija. Bosniške begove, spaje in age obhaja groza in strah. Boje se naime, da bodo svoj zemljiščni posed izgubili, ter da se bodo nemara na zadnje še celo v Azijo izseliti morali, če bo raja, kakor vse na to kaže, zmagala. Simpatije za vstajnike rastejo po celej Evropi. Posebno Italijani so Hercegovcem jako udani. Črez Ankono gredo kanoni in 15000 pušek v Hercegovino. Garibaldijska sinova Menotti in Ricciotti in drugi glasoviti italijanski oficirji nabirajo četo prostovoljcev za Hercegovino. Vse italijansko časopisje, izvzemši samo dalmatinske ustavoverne lističe, simpatizuje s Hercegovci. Berite samo tržaški „Citadino“, pa se bodele prepričali. V zlatej knjigi nekdanje beneške republike je mnogo hercegovskih rodbin vpisanih v znamenje odlikovanja in častenja. Sploh je Hercegovina v prejšnjih stoletjih

mного zvez političnih in kupčijskih z Italijo imela. In mejsobne simpatije kakor dogodjaji kažejo, da še denes žive.

Kako malenkostno in podlo pa pišejo dunajski in budim-peštški časopisi! Kjer koli se kak slovanski narod gane, naenkrat zakriče: kamenajte jih! Pasja slovanska para naj hlapčuje in službuje, naj robuje, naj nas s svojim znojem redi. Pa kaj bi o tem pisal, saj imate po celej Sloveniji do ta domačih Turkofilov nemškutarjev. Da jih le sram nij svojih zaveznikov! Kedar bodo vendar slovenski turkofili začeli denarne prineske za svoje prijatelje Osmanlije nabirati, katerim je denarja, bogme veliko več potreba, nego Hercegovcem, in to jim avstrijska vlada gotovo ne bi branila, kedar le bodo slovenski nemškutarji nabrali legijo, ter jo Turkom v pomoč poslali. Sedaj je čas, sedaj naj Turčinu pomagajo. Na boljše bi se grdo ogledali s slovanskim junastvom. Za Turke bi slovenski turkofili in z njimi avstrijska vlada pustili veljati genovsko mejnarodno konvencijo; za „pasjo paro“ Hercegovce pa ne velja! Slovenski turkofili znajte, da pride tudi za vas prej ko slej sodni dan, kakor je prišel za vaše zaveznike v Bosni in Hercegovini. Da vas le sram nij! Jugoslovanska lavina se je začela valiti, niti diplomacija niti turško-azijski bataljoni je ne bodo ustavili. Či začne Vezuv goreti in lavo bruhati, ga niti celega sveta sile ne morejo ukrotiti, in ravno tako je denes z Jugoslovanstvom: nobena sila ga ne bo več ustavila. Naše suženstvo brojimo po sto in po tisočletjih. Dosta ga je! Osoda nas na svojem kolesu v viš vzdiguje naše tlačitelje pa ponižuje. Denes velja: „raje umreti nego sramotno živeti!“

Zopet beseda o našem šolstvu.

Iz Notranjskega, 7. avg. [Izv. dop.]

Šola, posebuo naša ljudska šola, je čisto predmet razmotravanja v raznih listih. Eni pravijo, da naše ljudsko šolstvo napreduje, da se omika širi mej narod hitreje in globlje, nego v prejšnjih časih, premda priznavajo, da nij še vse tako, kakor bi imelo biti, — drugi pa naravnost trdijo, da je denašnja šola mnogo slabejša od uedanje, ter da nikakor ne ustreza svojem namenu. Prvi menijo, da moramo napredovati na potu, po katerem smo začeli hoditi, to je, pripoznati nove šolske postave, skrbeti za njih izpolnovanje, prizadevati si, da se popravijo, kjer se ne izkažejo dobre, in popolniti je, kjer so pomanjkljive; drugi hočejo, da se vrnemo na stari zapuščeni pot, da postavimo narodno šolstvo zopet pod vodstvo in nadzor duhovnov, ali kakor se navadno reče: cerkve. Edino to, da duhovni nemajo več vsegamogočnega vpliva na šolo, naredilo je iz njih nasprotne šolstva, in zato sedaj gledajo le, kako bi kje kako napako iztaknili, kako bi šoli škodovali, kako bi staršem veselje vzeli do pošiljanja otrok v šolo, kako bi otrokom šolo pristudili, in je pustili iz šole nevedne, kakor so nevedni v njo prišli. „Če nij šola, kakor jo mi hočemo, bolje, da je sploh nij; in ako uže mora biti, naj bo, kolikor je mogoče, — slaba,“ — tako mislijo in tudi govorijo klerikalci, nekateri naravnost, nekateri po ovinkih. Mej poslednje spada g. Lipenski, kateri po „Nov.“ 1. 31 svojo

modrost „po svetu“ pošilja. Naše šolstvo imenuje lupino brez jedra, ker je „brezversko.“ Zakaj naši klerikalci našo ljudsko šolo, v katerej s otroci nobene reči toliko ne učé, kolikor veronauka, imenujejo brezversko, tega ne razumem. — Kadar so poklicani starši na odgovor, zakaj ne pošiljajo otrok v šolo, čuje se pogosto take izgovor: „Kaj ga bom pošiljal v šolo, saj zna brati katekizem in mašne (molitvene) bukvice, več mu pa nij treba.“ Kaj ne, gospod „Lipenski,“ to vam je iz srca govoreno? Kmetški otroci naj se naučijo brati, potem pa naj se ne učijo drugega, nego molitvene bukve. — potem bo šola — „verska.“

Dalje toži g. „L.“, da so šole na kmetih in po mestih enako uravnane. Gosp. pisatelj gotovo nij pregledal učnih načrtov za eno- in dvorazrodne šole, kakoršne so na kmetih, in za tri- in štiritirazrodne, katere so po trgih in mestih slovenskih. Sicer se nam pa zdi misel, da se mora v ljudskih šolah podučevati le to, kar je (po pisateljevih mislih) kmetu potrebno, — nespametno. Kdo vé, kaj bo iz otrok, ki obiskujejo ljudsko šolo? Ali iz kmetških otrok ne morejo postati rokodelci, obrtniki, trgovci in udje družih stanov? „Pa naj gredo v mestne šole,“ odgovarja g. „Lipenski.“ Tega pa menda g. „L.“ vendar ne misli resno, da bi se otroku, predno je začel v šolo hoditi, odločil prihodnji stan, zatorej nečemo dalje govoriti o tem.

Na dalje se pisatelj togoti, ker se nemarneži, kateri bolj za dobro izrejo svoje živine skrbé, nego za dobro odgojo svojih otrok, ter istih ne pošiljajo v šolo, z globo kaznujejo. „To nij krščansko,“ pravi gosp. „L.“ Kmet ne more izhajati, ako mu otroci v šolo hodijo, mesto na poljska dela, — meni on. Kaj porečete k temu? — Pisatelj teh vrstic je iz lastne izkušnje prepričan, da poglavitna uzroka uboštva našega ljudstva sta: nevednost in čisto nesrečno gospodarstvo, ki skrbi le od denes do jutri. — Kdaj ste slišali, da se je kdo kesal, ker je v šolo hodil in se kaj naučil? To pa lahko vsak dan slišite, kako se močje pritožujejo, da niso imeli prilike, hoditi v šolo, in kako je onim žal, kateri bi bili lahko hodili, pa niso hoteli. — Šole širijo poduk in napredek mej narod, in le ta dva bosta zboljšala gospodarstvo in pripeljala narod do blagostanja. Kdor je prijatelj naroda in njegovega blagostanja, ta naj ne govori v „Novicah,“ niti drugej: „Glej kmet, kako nekrščansko delajo s toboj; otroke, katere sebi izrejaš, pošiljati moreš s polja in pašnikov v šolo, in če jih ne pošiljaš, kaznujejo te;“ — temuž, koder hodi in kjer pride v dotiko s kmetškim očetom, vnema naj ga za šolo, rekoč: „prijatelj, bodi dobronik svojim otrokom; pusti, naj si nabirajo zakladov, katerih jim ne bo mogel nikdo vzeti; pošiljaj je v šolo; stokrat je večja korist, ako hodijo redno v šolo, nego škoda, ako se poljskemu delu ali živini par ur na dan odtegnejo.

Slednjič želi pisatelj, naj bi se zopet vpeljale konecletne preskušnje in darila. No, zoper preskušnje bi mi nič ne ugovarjali, ako bi se uravnale tako, da bi ne bile vse drugo nego preskušnje; tudi to se nam zdi premisleka vredno, da bi se zopet pridni učenci z darili še k večjej pridnosti vneli, — toda darila ne bi smela leto za letom biti le podobice svetnikov in molitvene bukvice.

Tiskovna pravda „Laibacher Tagblatt-a“.

(Dalje in konec.)

Sodišče pak sklene, da se spričevala, zakaj je bil Spitaler od profesure odpuščen, ne beró, češ, da to ne spada sem.

Po končanem dokazovanju se izdelajo vprašanja za porotnike.

G. Kreč povzame potem besedo, da ob kratkem motivira, zakaj je moral tožiti, namreč, ker se je videlo, da mu hoče „Tagblatt“ kot narodnemu uradniku škodovati. Ako se urednik izgovarja, da so bili tačas burni časi zaradi trgovinskih volitev in se je na „Tagblatt“ udarjalo, pravi Kreč, da prvič on za svojo osebo pri teh volitvah nij imel nič opraviti, drugič pak se „Tagblattu“ nij nič zgodilo, a pač je bil „Slovenski Narod“ kacic šestkrat konfisciran. — Tukaj me je napadala politična stranka, da bi me ob kruh spravila.

Dr. Moše: Gospodje porotniki, gospodje sodniki! Sicer ste vajeni tu soditi o umorih, napadih na življenje. Denes imate soditi o napadu na čast. Nij mi treba vam čestitim možem razkladati, kaj je čast, da je to najvišje, kar si človek ohraniti skuša; da mož ženo, otroke zapusti a si svojo čast ohraniti izkuša, da vse premoženje izgubi ako svoje poštenje reši. Opominjam vas izreka slavnega Britanca: Dobro ime je najdražji biser možu; vzemi mi denar, premoženje je bilo moje, sedaj je tvoje; a vzemi mi čast, in ti se nisi obogatil, mene pak si osirotil.“ O tem in tacem dejanji boste vi, gosp. porotniki denes sodili.“

Zastopnik tožiteljev potem razvija in dokazuje po dotičnih člankih razžaljenja. Kar se tiče priče, pravi, da nobeden izmed onih, kar jih je toženec pozval, da bi zanj govorili, nij mogel resnice tega dokazati, kar je v članku rečeno. Zlasti Vestenek in Korinski sta sicer splošne sklepe delala, ali ko sta bila vprašana, nijsta se nobene besede „domislila“. Vsi drugi pak jednoglasno pravijo, da Kreč nij družega rekel, nego „po domače jim povejte pa bodo šli“, in zato je bil napadan. Vse se na zadnje opira na Lasnika, a to je tist Lasnik, ki ga denes še sem nij, da si bi ga trebalo. Vestenek trdi, da je Kreč zabavljaj na „Feuerwehr“. Ali odličen ud tega društva, jeden načelnikov „Feuerwehr“ g. Končar je bil bliže nego Vestenek, pa nam nič jednacega ne pove. Končar je tu gotovo nepristranska priča. Isto tako najbližji Pakič nij nič onega slišal, kar pl. Alpi pravi, da je čul, da si sam pove, da niti slovenskega jezika ne umeje, v katerem se je baje „rezoniralo“.

Spitaler obžaluje, da ga ne sodijo njegovi rojaki in privrženci njegove stranke, ter govori od početka kakor da bi bil njegov list, kateremu je vendar vse dovoljeno, vsak teden dvakrat konfisciran, češ, da je v Avstriji težko novinariti zaradi drakoničnih paragrafov. Vlada in parlament zatirata tiskovno svobodo; novinarstvo se napada z orožjem, proti kateremu se braniti ne more. Vsak, ki ima javno službo, meni da ga ne sme nihče prijeti, precej je v svojej uradniškej česti razžaljen... Svoje priče imenuje „die angesehensten Männer der Stadt“ in naposled pride na uradništvo, pri katerej priliki stavek izgovori: „die Beamtenwelt ist die Hauptstütze der Verfassungspartei“. Potem

se huda je na narodne časopise in nazadnje govori dolgo apologijo na Feuerwehr in za korist tega društva.

Supan govori bolj iz paragrafov in pobija tošbo iz piridičnega stališča. Pri tej priliki mu uide stavek, da imenovanje „ein roher Gesselle“ nij nič razžaljivo.

Dr. Moše odločno odbija Spitalerjevo obžalovanje, da ga njegovi rojaki in pristaši ne sodijo, ker tukaj gg. porotniki nijso prišli kot Slovenci ali Neslovenci nego kot zaprisežni poštenjaki, možje in Avstrijani. Dokazuje, da hoče Spitaler le za sebe tiskovne svobode.

Izid pravde smo poročali. Porotniki so z 11 glasovi proli 1 rekli: kriv. Vsled tega bi bil imel obtoženec obsojen biti od 6 mesecev naprej. Ali sodišče je, oslanjaje se na š., ki določuje da smejo sodniki izpremeniti sodbo porotnikov, ako je jasno, da so se ti „motili“, sklenilo zatoženca od več priterjenih porotniških obsodb oprostiti, t. j. več vprašanj, katera so porotniki z „da“ potrdili, zanikati, in tako je Spitaler dobil le 14 dñij zapora in „ker je izdelovanje listá drago“ le 60 gld. kavicje. Tožitelj bi imel tudi jeden del tožnih stroškov nositi. Dr. Moše je v imenu tožiteljev vložil priziv proti tej sodbi.

Dopisi.

Iz št. Ruperta na Dolenjskem 14 avg. [Izv. dop.] (Dr. Škedel, Dolar, cel št. Ruperški pomnoženi krajni šolski svet contra — — okrajnemu glavarju Schönwetterju in drugemu razredu šole št. Ruperške.) V 64. šte. „Slov. Nar.“ se je obrazložil način, kako se je na Dolarjev nasvet vpeljala v št. Ruperške šole edini razred nemščina; v istem dopisu se je tudi poročalo, na kakov način se je storil sklep, pomnožiti šolo št. Ruperško z drugim razredom, da bi se moglo v nemščini uspešneje podučevati — na drugih stroške; isto tako se je povedalo, na kakove zapreke je trčila D. nakana pri g. okr. glavarju Sch., v 124. šte. se osvitljuje, da je št. Ruperški občinski zastop, njemu na čelu g. D. vložil protest zoper — dvorazredno št. Ruperško šolo na občinske stroške; isto tako se je uže poročalo, da je oni protest bil brezuspešen, da ga je g. Sch. popolnem ignoriral, ter deželni šolski svet prouzročil, ka je on opiraje se na prvi sklep krajnega šolskega sveta v št. Rupertu, njemu poslal poziv, ka se ima na občinske stroške stanovanje za drugi razred, za učitelja itd. prirediti; zopet v drugej številki „Slov. Nar.“ (ne spomnim se več, katera) se je poročalo, da se ima bodoče leto drugi razred šole št. Ruperške otvoriti. Eto v kratkem obseg obravnav, sklepov in protesta prouzročenih vsled „pretirane, neprenesljive nemškutarije Dolarjeve in njega ostre graje vredne nepremišljenosti in neizkušenosti v šolskih stvareh.“

Da so kmetje s takim izidom št. Ruperške šolske zadeve jako nezadovoljni, je očito. D. je z nehvalevrednim načinom kmetom št. Ruperškim usilil drugi razred z namero, da se nemščina in s tem prevzetna nemškutarija ukorenini in razširi. Kajti, da bi bil resno mislil na drugih stroške kot št. Ruperških občanov prusko-nemške nakane uresničiti, mu ne verjamemo. Ali pak

res tako slabo pozna šolske postave, ako pram je uže tako dolgo v krajnem šolskem svetu? Potem je to znak, da je silno neveden v šolskih stvareh, ker se niti za „nove šolske postave“ ne briga, ter da so mu one „kvarg“, a le prusomanija glavno načelo; ali pak je hotel izven postave izvršiti „slavni“ čin, s katerim bi se bil oslavlil v analih germanizujuče stranke, delajuče edino le v svrhu, da se postavi vse Slovanstvo v nenasitljivo žrelo tevtonskega moloha, da se preparira naša nada, naša mladež za kraljestvo „pobožnosti in brunne nravi?“ —

Našemu kmetu takovo počenjanje uže preseda; polagoma mu gine megla, s katero je omračilo nemčurstvo njegovo čelo. Ne daje se več komandirati po ljudeh, katerim je blagost ljudstva prazna, slepilna fraza. O tem se uveruje polagoma. Gorjé, nemčur, kadar se naš kmet predrzne uvideti, da si ga porabljal le za korist tujstva! I kmet naš se začinja uže brigati za kaj družega, nego za samo nemčurstvo! Dotaknil si se njegovega žepa, nemčur, in za tega je tankočutljiv! Do tega je moralo priti, in prišlo je, a kjer še nij, bode tudi v kratkem. — Kratko in malo, Dolar in nemškutarji, vsi so si naklonili nejevoljo, gnjev in mrz našega kmeta. To D. čuti. Vidé, da mu „zvezda“ neizprosljivo ginja, poprimalje se še zadnje steblike. A on je preslab, da se reši sam. Morajo mu priteči še drugi na pomoč.

Dr. Škedel, ustavovernež z dušo in telom, proži mu roko. Njega najame, da še enkrat sestavi „silovit protest“ zoper sklep okrajnega glavarja Schönwetterja in deželnega šolskega sveta. Vsi občinski odborniki, vsi udje krajnega šolskega sveta morajo pritrditi s podpisom lastnoročnim zahtevanjem dr. Škedelnovim in Dolarjevim. Da protest gotovejše doseže svoj cilj in namen, pošljejo ga kar naravnost na deželni odbor, (bali so se namreč, da jim g. Schönwetter tudi drugi protest vrže „ad acta“ kot prvega, in to bi bilo njih brezno), a g. okr. glavarju pošljejo lakoničen oglas, da so poslali protest na dež. odbor. Gosp. okrajnega glavarja Krškega ta način objavljenja razsrdi. Videči, da mu celó ustavoverni pristaši ne zaupajo več, vskliknil je patetično: „Ich habe doch gedacht, dass Dr. Skedel und Dolar zu meiner Partei halten.“ (Nicht wahr, Herr Schönwetter, die Enttäuschung ist bitter. Pis.)

Dež. odbor je bil torej zadnje pribežališče št. Ruperških nemčurskih glavačev! In od tega — menda ker je večina narodna — nadejajo se rešenja. Mislili so ipak dosledno logično. Narodni dež. odbor mora nemčursko šolo ovreči! A ta nada jim splava po vodi — zopet v dež. šolski svet. A dež. šolski svet ne bode dajal sam sebi zaušnic! Protest se vrne 4. avg. na krajni šolski svet v št. Rupert, a kar sta okr. glavar Schönwetter v Krškem in dež. šolski svet v Ljubljani sklenila, pri tem mora ostati. Torej vsi Dolarjevi protesti za nič, dr. Škedel, Dolar in vsi oni nemškutarji, ki so za prvi Dolarjev nasvet glasovali, strahno so blamirani, a zmaga je ipak Schönwetterjeva. O posledicah tega čina prihodnjič.

Iz Grobeljskega mosta na slovenskem Štajerskem. 15. avg. [Izv. dop.] Po doljnem Štajerskem, osobito pa v Savin-

skej dolini je letošnja letina zelo slaba. Na-
dejali smo se sicer slabe mlače, kar nam
je huda toča prouzročila, kakor je bilo, v
„Slov. Narodu“ uže povedano. Ispala pa je
proti vsemu predsodu. Žita je tako malo,
da ga ne bomo imeli nič za domačo rabo,
nič za prodati in še za seme ga bo treba
kupiti. Tudi ajde bo malo zeló malo kajti ona
se seje navadno tam, kjer je poprej rež ali
pšenica rasla. Zdaj pa bo nam še zadnja
nado, zadnji pridelek žito nadomestiti, za-
dušilo. Koruze ne bo veliko več ko za do-
mačo potrebo dovolj, okolo St. Petra in Žavca
pa še morebiti ne. — Zadnja nada je torej
krompir. On nas zna rešiti od materialne
pogube ali pa še celo lakote. Ljudje, kojih
nada je bilo le žito, so netolažljivi. S čem
te velike davke plačevati in se preživeti, to
je pri taci okoliščinah za kmeta veliko
vprašanje.

Skozi savinsko dolino zdaj delajo brzo-
jav, ki bode baje kmalu dokončan, koji bo
vezal Kamnik s Celjem resp. direktno z Ma-
riborom. Postaje bodo, kakor je do sedaj
določeno; v Žavcu, St. Pavlu pri Preboldu
in na Vranskem. — Govori se, da mislijo s
to vejo po tem še gornjo savinsko dolino
zvezati.

Vročino imamo velikansko, Savina ima
uže ob 10. uri do pola dne 20° gorkote. —
Ker ima tudi zdravilstveno moč, jo tudi tuji
obiskujejo.

Domače stvari.

— (Imenovanje.) Koncipient finančne
prokuratorie kranjske dr. R. Rilling je ime-
novan za komisarja pri c. kr. okrajnem gla-
varstvu v Krškem.

— (Dimičeve „Geschichte
Kraains“) je pri Bambergu v Ljubljani
izšel drugega dela drugi vezek, ki obsega
kranjsko zgodovino od l. 1493 do 1564. Z
nova opozorjemo na to delo.

— (Vabilo.) Začetek meseca septem-
bra namerava pevski zbor ljubljanske čital-
nice napraviti izlet na Šmarno goro in v
Šent Vid. Gospode pevce vabi v pogovor za-
rad omenjenega izleta in k skušnji v petek
dne 20. t. m. Pevski odbor.

— (Rojanska čitalnica) bode imela
v nedeljo 22. t. m. 7. glavni zbor, pri kate-
rem se bodo predlagali računi in poročilo
za preteklo leto in vršila volitev novega od-
bora. Vse čestite gg. ude vabi uljudno:
Odbor.

— (Iz Planine) se nam piše: Pri nas
se tudi še čudeži godé. Sedaj, ko bodo uže
po družih vrtilih sadje obirali, cvete pred
Gomiškovo hišo v spodnji Planini mala ja-
blanica.

Listnica administracije: G. — i — v Vipavi
55 gld., Franjo Kapus v Celji 5 gld., dr. K. v C.
5 gld., M. v Gornjem gradu 7 gld., Š. v Žavci 20 gld.
Dr. Samec v Postojni 5 gl., dr. K. v P. 5 gl., Ferd.
Sovan v Ljubljani 5 gl., dr. Alf. Moše 10 gl., dr.
Papež 10 gl. Sprejeli in storili po vašej želji.

Trgovi.

16. avgusta:

Evropa: Zichini iz Trsta. —
baronica Ebergeny iz Ogerskega.
Žitko iz Trsta. — Wavru z gospo iz
Dunaja.

Pri Sionu: Hinek iz Trsta. —
Licht iz Dunaja. — Kerman iz St. Petra.
— Stern iz Trsta. — Krušič iz Celja. —
Kolman iz Dunaja.

Pri Matiji: Alite iz Trsta. — Ba-
laja iz Brna. — Peier iz Dunaja. —
Binder iz Trsta. — Kniš iz Sevnice.
— Helaver iz Dunaja.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdra-
vila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in
otročih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni
v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze
i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepre-
bavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato
tilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo,
šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih,
otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in pre-
hlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše
nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spriče-
val zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spri-
čevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pra-
vega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru,
zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda,
Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofjine Castle-
stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih
osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja,
Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih na-
gradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in
grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d.
pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v
scalni cevi, zaprtju, pri bolehnem bodenju v obistih
in mehurju, trganje v mehurju i. t. d. — Najbolje in
in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prs-
nih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu.
(L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in član
mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne
i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja,
bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé
vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry
vsestransko, najboljše spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimperu, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj pacient, ki je uže bolehal 8 tednov za straš-
nimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij
mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry po-
polnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor
medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v
„Berliner Klinische Wochenschrift“ od
3. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdra-
vila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Ara-
rica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več
in več hujšalo, ter vedno bližvalo, kar vsa zdravila
nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière ga je
ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf,
na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem
let, na nespanju, treslici na vseh udih, shujšanju in
hipohondriji.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na nepre-
bavljenju, nespanju in hujšanju.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, sluša-
telja višje javne trgovinske akademije dunajske, na
skoro breznačajni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrb-
nika, Veliki Varadžin, na pljučnem kašlju in bolehanju
dušnika, omotici i tišanju v prsih.

Št. 75.928. Barona Sigm. 10 letne hramote na
rokah in nogah i. t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter
se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na
ceni, gledé hrane.

v ploščatih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr.,
met 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 fun-
tov 12 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.,
Revalesscière-Bisciten v puščah a 2 gold. 50 kr.
in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu
in v ploščah po 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold.
50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas
10 gold., za 258 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

Iz predavanja gosp. dra. Jüngra o koristi brezovega balzama v ohranjenju in pospeševanju kožne lepote.

Dr. Jünger je v svojem predavanju o ohranjenju in lepoticenju kože omenil sledeče: „Lepa koža je ozna-
čenje notranjega človeka, fizičnega; ako se k njej še pridruži čvrsta barvitost ali kolorit, povekšava, posebno
pri ženi, leso krasote. Brezovi balzam, kot sem se o tem v poslednji dobi šestokrat prepričal, je nam od prirode
same podarjeno sredstvo in korist njegov nam pojasnujejo aromatične in eterične zakladne tvarine. Ker čisto
rastlinska tvarina, baš tako lahka kakor glicerol, v glavne kožne potnice leze, ter tako sestavo k večji
delavnosti izpodbada, dalje aromatični del vpliva i na kožo, da slednja more življenje sprejemati iz zraka, vsled
česar hitro nastane barvitost, ter se pod kožnim površjem nahajajoča nečistota uničuje in odstranjuje. Iz mej
vseh meni znanih in tako zvanih lepoticenih sredstev zasluži brezovi balzam prednost, ter
izrekam mnenje moje vsled mnogih izkustev in ob enem pozivljem k mnogobrojnim poskusom, da bi se vsakdo o
resničnosti mojih besedi prepričal.“ Cena a lončka 1 gold. 50 kr., po pošti 10 kr. več. (243—6)

Skladišče ima v Gradcu: gosp. H. Kielhauser, Sporgasse št. 3.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dr-
uaji, Wallsehgasse št. 3, v Ljubljani Ed-
dahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orlu“,
v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Ma-
riboru Dischtl & Frank, v Celovcu P. Birn-
bacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru
M. Morič, v Meranu J. E. Stockhausen, v
Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Čer-
novicah pri N. Šnirhu, v Oseku pri Jul. Da-
vidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanz-
meyer, v Temesvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu
lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaž-
dinu pri lekarju dr. A. Halterju, sakor v vsob
mestih pri dobrih lekarjih in specerijakih trgovcih;
tudi razpošilja dunajski hiša na vse kraje po nočnih
kazalnicah ali povzetjih. (202)

Dunajska borza 19. avgusta.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	05	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	90	
1860 drž. posojilo	112	—	
Akoije narodne banke	928	50	
Kreditne akoije	2.2	50	
London	111	55	
Napol.	8	92 1/2	
C. k. cekini	5	27 1/2	
Srebro	101	25	

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specialitete

Gabriel Piccolija,

lekarja v Ljubljani, na dunajske cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni

prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda
in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból
in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob,
zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut,
prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno
meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za či-
stenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu
bode gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdel-
kom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta
Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabo-
dišeče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlincev pulver. Nareja se z
čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat
škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v
pomoč bolehnemu človestvu, pri vsih notranjih
in vnanjih prisadih, zoper večino boleznij, po-
sebnost za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica
40 kr.

Elikzir iz Kine in Koke. Najboljši do
sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirku-
lacijo in prebavljenje, ter različne organe in
ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izborno sred-
stvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah.
1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad.
Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna
in mehka, se jej daje prednost pred vsimi
umivalnimi vodami, lepoticenjem in lepoticnim
sredstvom, katera so često škodljiva. 1 stekle-
nica 1 gold.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegeta-
bilčnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej
podeli izvirno brhkost in čvrstost, kar se na-
haja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja
40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih
iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olaj-
šajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico.
Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki
bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se
bode radostno prepričal, da je najmočnejše in
zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper
ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto
proti poštenu povzetju. (132—83)